

Eternal en Gam in

Vraagteken bij vreemde kronkel in opfokeigenschappen bij geboorte blijft

Ki-stieren Gamin en Eternal scoren bij hun eerste fokwaarden meer dan gemiddeld goed voor drinkvermogen en vitaliteit, maar slecht op het kenmerk sterfte. Er is geen sluitende verklaring voor deze vreemde kronkel in opfokeigenschappen.

Tijdens de recentste fokwaardeschattening in het Belgisch-witblauwras lieten de wachstieren Eternal de Dieu Seul (v. Radar VT) en Gamin des 3 Frontières (v. Doyen) een eigenaardig fenomeen zien in hun eerste fokwaarden bij geboorte (zie tabel 1). Beide stieren scoren meer dan gemiddeld goed op de onderdelen drinkvermogen en vitaliteit, maar slecht op het kenmerk sterfte. Tot op heden en geheel volgens de logica scoren ki-stieren ofwel goed op al deze drie kenmerken gezamenlijk ofwel slecht. Dat geldt niet voor Eternal en Gamin dus. Het Belgisch-witblauwstamboek, verantwoordelijk voor de fokwaardeschattening, heeft deze vreemde kronkel eveneens vastgesteld. 'Ook wij hebben dit opgemerkt, maar een verklaring is er niet voor', zo meldde Aline Thibault, medewerkster van het stamboek in de septembereditie van VeeteeltVlees.

Op basis van de inseminatiegegevens voerde de redactie gesprekken met veehouders in Vlaanderen en Nederland die Eternal en Gamin vorig jaar ingezet hebben. De redactie stelde hierbij dezelfde vragen als vermeld op de geboortekaart-

jes van het nakomelingenonderzoek en geeft de waarderingcodes weer tussen haakjes.

Tevreden gebruikers Gamin

Veehouder en afmester Harry Hendriks uit Baarle-Nassau gebruikte Gamin een tiental maal op zijn witblauwe veestapel, voornamelijk op Radar van Terbeckmoeders. 'Ik zat vast qua bloedvoering in mijn dieren. De outcrossafstamming van Gamin bood uitkomst. En de prijszetting was gunstig.' De koeien van Hendriks zetten zes nakomelingen van Gamin op de wereld, bijna allemaal vaarskalveren. 'Het geboortegewicht is gemiddeld', vertelt de vleesveehouder. 'Dat ligt tussen de 45 à 50 kilogram. Het zijn vitale kalveren (code 3) met een mooie conformatie (code 6/7), die vlot drinken (code 3). Ze zijn heel makkelijk in de opfok. Ja, ik overweeg om Gamin opnieuw te gebruiken.'

In tegenstelling tot Harry Hendrikservaarde Ludo Verbelen uit Tiselt wel wat problemen in de opfok. De veehouder heeft zo'n veertig kalvingen op jaarbasis. Het afgelopen seizoen heeft hij acht rietjes van Gamin verspoten. Dat resulteerde

in vijf kalveren. 'Het zijn zeer goed geconformeerde (code 6), zeer vitale kalveren (code 3) die nu nog op het bedrijf rondlopen', geeft Verbelen aan. 'Maar het zijn stuk voor stuk slechte zuigers (code 1). Het duurde drie à vier weken voor ze zelfstandig konden drinken. Zichtbare muilgebreken hadden ze echter niet. Het waren gewoon wat hardleerse kalveren, denk ik.' De vijf kalveren, waarvan de moeders terugvoeren op Bruegelbloed zijn nog altijd op het bedrijf aanwezig. 'Gamin fokt brede ruggen in de dieren, maar ze zijn wat kort in het lichaam', is de eerste ervaring van de veehouder. 'Ik ga hem zeker nog wel gebruiken.' Joost Eecloo uit het West-Vlaamse Veldegem is eveneens een tevreden man. Hij bezit zo'n vijftig Belgisch witblauwe moeders en heeft tot op heden twee stierkalveren gehad van Gamin. 'Dat zijn vitale (code 3), mooi bespiede (code 6) stiertjes, die evenwel traag waren bij het drinken (code 1)'. De stierkalveren werden op een leeftijd van veertien dagen verkocht voor de afmesting. 'Of ik Gamin nog ga inzetten? Het is nog te vroeg om dat te zeggen. Ik heb nog enkele dieren aan het einde van de dracht van Gamin. Daarna zien we wel.'

Eternal minder overtuigend

Een professionele vleesveehouder uit Riemst heeft zowel Gamin als Eternal ingezet. 'Van Gamin heb ik zes kalveren lopen, van Eternal vier.' Ze zijn allemaal vitaal (code 3) en bezitten een goed drink-

vermogen (code 2/3). 'Sterftegevallen? Neen, ze zijn allemaal nog springlevend.' Onder de moeders zijn onder andere dochters van Seduisant, Diction en Paysan. 'Ik ga Gamin zeker opnieuw gebruiken', aldus de veehouder.

Over Eternal is de veehouder uit Riemst minder tevreden. Ook hier is Diction moedersvader. 'Hij geeft extra vleeskalveren (code 8) bij geboorte, jawel, met veel vitaliteit (code 3), maar met een gemiddeld drinkvermogen (code 2). Ik ervaar dat er weinig groei in zit en dat ze gemakkelijk overkoot gaan in de droge, fijne achterpootjes. Het zullen geen dieren worden die gewicht maken. Eternal gebruik ik niet meer.'

Gerrie Klopman uit Ugchelen is minder stellig. Hij gaat Eternal nog wel gebruiken, maar gericht. 'Ik ga hem inzetten op Osbornemoeders, want dat pakt goed uit', geeft Klopman aan. 'De kalveren zijn extra dikbil (code 8) en bezitten een bijzonder goed drinkvermogen (code 3). Van de elf Eternalkalveren hebben wij er twee verloren: een stierkalf dat extreem misvormd was bij geboorte. Alhoewel het kalf levensvatbaar was, hebben we het toch laten inslapen. Het tweede kalf was een vaarskalf van 21 dagen oud', vervolgt de veehouder uit de regio Apeldoorn. 'Blauwtong zou aan de basis kunnen liggen van het verlies. We zijn dit jaar immers vijf kalveren kwijt op achttien stuks. Zolang we fokken, is dat ons nooit eerder overkomen.'

Fokker Daniel Degryse uit Hollebeke baat een gemengd varkens-vleesveebedrijf uit. Hij heeft Eternal beperkt ingezet, meestal ook op moeders met Osbornebloed. De West-Vlaming heeft nu drie kalveren van de stier: twee vaarskalveren en één stierkalf. De drie kalveren zijn nog in leven. 'Het zijn goede, vitale kalveren (code 3) en goede drinkers (code 3), zowel aan de koe als aan de emmer', vat Degryse samen. 'De bespieroening is zeer goed (code 6/7). Eén vaarskalf is wel SQT-positief, met een diepe geul ter hoogte van de werkelokom en een hoge staartinplant. Dit kalf ga ik waarschijnlijk inkruisen met

Fokwaarden bij geboorte sluiten voor Gamin niet aan bij dagelijkse praktijk

Verhoogde kalversterfte bij Eternal mogelijk te wijten aan SQT

Tabel 1 – De fokwaarden bij geboorten van Gamin en Eternal en andere ki-stieren

naam stier	drager erfelijk gebrek CMD-1/CMD-2/SQT	vader	m.vader	geboortegewicht	conformatie	drinkvermogen	vitaliteit	sterfte
Eternal de Dieu Seul	SQT	Radar VT	Calimero	95	115	111	112	109
Gamin des 3 Frontières	vrij	Doyen	Duc Chard.	104	104	110	113	108
Empire D'Ochain	vrij	Implant	Istamboul O.	103	98	107	108	82
Fiacre d'Izier	vrij	Haricot	Osborne VT	96	90	103	108	94
Dartagnan du Castillon	vrij	Ecrin SF	Rudger	98	89	109	107	92
Ogival 6850 de Biert	SQT	Lasso	Brulot	98	102	93	93	107
Ideal de St. Fontaine	SQT	Osborne VT	Ingenieur F.	97	102	91	94	111
Fanion du Ronchy	vrij	Banjo	Admirable	112	94	94	93	107

maine anjou. Eternal? Die ga ik niet meer gebruiken.'

Vraagstuk opgelost?

Bij navraag blijken de veehouders dus overwegend tevreden te zijn over de opfokeigenschappen van de nakomelingen van Gamin. Over de nakomelingen van Eternal zijn ze minder enthousiast. De hoge fokwaarde voor kalversterfte sluit niet aan bij de dagelijkse praktijk in het geval van Gamin. Voor Eternal is de situatie minder eenduidig. SQT, het syndroom van de kromme staart, zou een

mogelijke verklaring kunnen zijn voor de hogere sterfte: Eternal is, in tegenstelling tot Gamin, immers drager van het erfelijk gebrek. Enkel een DNA-test van de nakomelingen of van de moeders kan uitsluitel geven. Wanneer SQT aan de basis zou liggen van de verhoogde kalversterfte zou de vreemde kronkel in de eerste fokwaarde kalversterfte van beide stieren gewoon toeval zijn en niet aan elkaar gerelateerd.

Guy Nantier